REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov;
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 43 | Brașov, Sâmbătă 23 Februarie (7 Martie | 1908.

Ciocnirea curentelor opuse.

Ceea-ce s'a petrecut la Viena alaltăeri, este un simptom, că în împrejurările de față, când în Austria au ajuns a prepondera nisuințele pentru susținerea unității monarchiei, iar în Ungaria au ajuns a fi preponderante nizuințele ce tind la destrămarea acestei unități, se apropie momentul care va trebui să decidă la un fel între cele două curente opuse.

Politica guvernului coaliției maghiare, după-ce i-a succes acestuia să încheie cunoscutul pact cu coroana și să pună mâna pe putere, a fost și este de a merge pas de pas, încet și cu băgare de seamă spre realizarea scopurilor sale; ea voește să evite orice rupere și frângere, orice fel de *aut-aut*, și a balansa în dreapta și în stânga, făcând firește tot ce i-se cere neapărat din partea coroanei pe temeiul amintitului pact, ca nu cumva să se răstoarne căruța coaliției și să ajungă iarăș la putere liberalii, cari par azi desființați ca partid, dar în realitate sunt gata ori și când de a-și relua rolul, ce l'au avut sub guvernele tiszaiste.

Politica guvernului Wekerle a fost vicleană, și a și răușit să încheie pactul, și să săvârșească multe altele pentru susținerea de nevoie a raporturilor comune cu Austria, dar n'a fost atât de subțire ca să nu-i vază și cunoască cei din Austria intențiunile finale. Spre mirarea tuturor, independiștii unguri ajunseră a se simți ca acasă la curtea de Viena, iar în sesiunea din urmă a delegațiunilor ei au uimit pe mulți cu purtarea lor peste așteptare acomodabilă împrejurărilor.

Ținta ascunsă era destul de prețioasă, și prin aceasta atitudine guvernul ungar credea că va putea în înțelegere cu coroana ajunge la o mai grabnică și favorabilă soluțiune a cestiunilor militare, decât cea provăzută în pactul cu coroana.

Afacerea urcărei soldei oficerilor în armata comună avea să servească drept mijloc, de a face presiune în ințelesul unei astfel de soluțiuni. De aceea delegația ungară a refuzat a intra de acum în discuția privitoare la urcarea soldei oficerilor, cerând amânarea ei, pe când în delegațiunea austriacă s'a părtinit grabnica primire a propunerei ministrului de răsboiu în interesul oficerilor armatei.

Era p'aci să se încheie un compromis între cele două dalegațiuni, când se ivi deodată un curent neasteptat în delegațiunea austriacă, care făcu posibil votul de alaltăeri, datorit marilor proprietari conservativi și creștinilor sociali, prin care s'a cerut o votare comună a ambelor delegațiuni în cestiunea soldei, și s'a amânat prima cetire a budgetului comun. Cu alte cuvinte creștinii sociali cu boierii cei mari din Boemia au împedecat să se realiseze scopul delegațiunilor, adecă primirea bugetului comun.

Delegații unguri în fața acestei hotărâri n'au avut a face alta decât să-și pacheteze geamantanele și să se întoarcă acasă la Budapesta, făr' de nici o ispravă.

Lucrurile se pot complica foarte serios în urma aceasta. Toată speranța este numai în amânare, și că la întrunirea din nou a delegațiunilor în Maiu a. c. se va tranșa poate în vr'un chip oare-care și afacerea soldei oficerilor, care se zice va cășuna Ungariei un plus de cheltuieli de 3—4 milioane coroane.

O „bagatelă“, exclamă foile vieneze, „pentru care nu s'a plătit ca Ungaria să'și atragă antipația armatei, încercând a face speculațiuni politice cu trebuințele urgente ale ofițerilor și soldaților, și aceasta tocmai în niște momente, când ministrul de răsboiu comun Schönaich, s'a plâns în delegațiune, că *armata comună „se istovește“*, căci nu-i dau ce-i trebue!“

Clubul deputaților naționaliști s'a întrunit alaltăeri, după cum anunță »Kel. Ertesitö«, și a desbătut situația politică. S'a discutat îndeosebi mult asupra comunicatelor publicate de ziare cu privire la votul universal. Știrile privitoare la votul plural au atins de tot neplăcut pe membrii clubului, zice »Kel. Ert.«, încât deputații s'au văzut constrânși să decidă a lua parte în măsură mai mare la desbaterea proiectului revizuirei regulamentului camerei, decum au contemplat la început.

Dieta ungară s'a întrunit din nou. In ședința de eri dep. *Mezöfi* a întrebat pe președintele, ce are de gând să facă, deoarece ministrul n'a răspuns la 69 de interpelări; aceasta ar însemna eludarea dreptului de controlă a parlamentului. Ministrul *Wekerle* declară, că răspunsurile s'au întârziat din cauză că pentru limpezirea materialului se cerea timp mai îndelungat, apoi că interpelanții mai adeseori nu fuseseră prezenți la ședințe. Guvernul, zice Wekerle, își dă silința a rezolvi cu posibilă grăbire interpelațiile. Președintele *Justh* declară, că o dispozițiune relativă la chestiunea sulevată nu aparține cercului său de competință. *Kossuth* spune, că lui i s'au adresat interpelațiuni numai din partea Croaților. Aceștia însă vorbiau în acel timp atât de mult, încât numai prisosia timp a le da răspuns.

După aceasta s'a continuat discusiunea *revizuirei regulamentului camerei*. Dep. Buza zice, că Polonyi ni-a adus pe Croatii pe cap. *Polonyi* răspunde, că el n'a luat parte la rezoluțiunea din Fiume, care nu se raporta nici decum la referințele Croației cu Ungaria. Dep. *Supilo* începe a vorbi croațește. La aceste cuvinte se naște un groaznic tumult. Strigări: »Vorbiți unguTește«. Președintele n'a fost în stare a restabili ordinea și suspendă ședința. După pauză Supillo vrea să vorbească. Președintele spune, că interpretele se află în Viena la delagațiuni, el (președ.) nu știe croațește, nu-i contestă deputatului dreptul a vorbi croațește, îl roagă numai să-și amâne discursul pe mâne sau să vorbească ungurește. Supillo răspunde ungurește: legea nu cere interpret. Președintele reflectează declarând, că praxa nu concede a folosi o limbă, pe care el n'o pricepe. (Larmă mare.) Se provoacă Supillo să vorbească ungurește. El șade. Ministrul *Kossuth* declară: El n'a avut nici un fel de învoială cu cineva relativă la rezoluțiunea din Fiume. Postulatele rezoluțiunei fiumane s'au trimis comitetului diriguitor al independiștilor. S'a pretins a începe pertractări și cu Croația; dar din cauza unor împrejurări particulare aceasta n'a urmat. El și partidul independiștilor doriau a încheia cu Croații o învoială frățească, și a pune în aplicare legea pactului după principii liberale. El mărturisește, că a făcut asta încercare, dar s'a desamăgit. Croații au venit aci acum din puterile lor proprii; dar că ei cu ocazia alegerilor de mai înainte au putut veni aci, este parte mare meritul său.

Au sosit »trădătorii« Croați! Cine i-a adus la Budapesta?, exclamă foaia lui Lengyel. Cei sosiți sunt: Dr. Medakovici, Mazuranici, Dr. Milan Roici și Supilo. Ei s'au prezentat în ședința de ieri deja la deschidere și și-au ocupat locurile obicinuite.

Abia s'au arătat aceste prime rândunici croate în *cameră* și *Supilo* a și avut un conflict cu majoritatea și cu președintele în cestiunea limbei.

Supilo voind adecă să vorbească în limba croată în cestiune personală a început cu cuvintele: »*visoki sobore*“ (on. cameră.) când au isbucnit strigările: »ungurește!«, »ungurește!« »Nu-l lăsăm să vorbească!«

A vorbit și deputatul Vasile *Lucaciu* în cestiune personală protestând contra învinuirei deputatului Buza, că ar fi dușman al statului. La încheierea ședinței a vorbit deputatul *Brediceanu* contra revisuirei regulamentului.

Interesant este, că înainte de a se deschide ședința deputatul croat Roici a spus colegilor săi unguri disidenți, că în ședința următoare va lua cuvântul, dar că deputații croați în genere nu vor considera cestiunea asta ca mijloc de obstrucțiune.

Croații și revizuirea regulamentului camerei. Din Agram se anunță, că coaliția sârbo-croată a decis în ședința sa de alaltăeri, ca să se dea mână liberă deputaților croați în ce privește atitudinea lor față de desbaterea regulamentului camerei, până când nu se va întruni dieta croată, care va aduce o hotărâre în această chestiune importantă de drept public.

„Epidemia burdistă“.

E vorba aici de progresul uneltirilor lui Burdia de a-și câștiga între foștii grăniceri bănățeni cât mai mulți aderenți. Confratele nostru dela Lugoș „Drapelul“ spune, că acuma aceasta epidemie a luat niște proporții de necrezut în fosta graniță.

E dureros, că temerile noastre se adeveresc. Epidemia nu e numai de azi. Trebue să se ia măsurile de lipsă contra ei la timp. Ce a făcut însă partidul național, sau mai bine zis cei ce s'au afișat timp de 14 ani ca purtătorii lui de afaceri?

Dacă este epidemie și crește, atunci și azi trebue cu atât mai mult conbătută de toți câți nu vor să lase să fie copleșită holda naționalismului românesc de polomida renegatismului.

Iată ce scrie confratele nostru lugojan:

»Apelurile ziarelor noastre în chestiunea organizărei, au găsit răsunet puternic în *fosta graniță româno-bănățeană*. Așa febril nu vedem nicăiri lucrându-se pentru organizare ca tocmai în graniță. Preoți și învățători stau în fruntea mișcării și lucrează din răsputeri. Numai că nu sub steagul partidului național, ci cel al partidului *burdisto-constituțional*.

Nu numai din părțile mai părăsite și mai inconștiente, ci chiar și din falnica *vale a Almăjului*, care până acum a stat tot în fruntea mișcărilor naționale, ne vine știrea, că organizarea sub conducerea agenților d-lui Burdia face progrese îngrijitoare.

S'au lansat liste și cu puține excepțiuni vedem pe preoți și învățători în fruntea acestor liste, iar bietul popor se înscrie, căci așa este informat, că aceasta e calea ce duce la lumină și adevăr.

Se 'nțelege, că în ajutorul acestui simulacru de organizare vine și notarul comunal cu întreg aparatul ce-i stă la dispoziție din poruncă mai înaltă. Azi-mâne ne vom pomeni, că se va bucina în lumea mare știrea, că întreaga graniță cu cățel și purcel e în tabăra burdisto-constituțională. Cine își va mai bate capul cu cei vre-o câțiva fruntași, cari stau la o parte și privesc cu durere și scârbă la ceea-ce se petrece în jurul lor?!

E de necrezut ce proporții a luat în fosta graniță *epidemia burdistă*. Cu durere vedem fruntași, pe cari îi știam până acum apostoli ai ideei naționale, înhățați la carul d-lui Burdia. Unul din aceștia a mers deja până acolo, de a aranjat cu ocazia unui concert din comuna sa un fel de apoteoză a înfrățirei maghiaro-române (tablou vivant) bine înțeles sub patronagiul d-lui Burdia...

Poate fi mândru d-l Burdia de isprava ce a făcut'o.

Elementele sănătoase, al căror număr s'a redus în mod simțitor, stau la o parte și privesc cu greață în suflet la lățirea epidemică a burdismului pe întreaga linie.

Fenomen ce merită întreaga noastră luare aminte.«

Vești din București.

București, 20 Februarie v. 1908.

Casa rurală, de bună seamă cea mai însemnată și cea mai mult așteptată din reforme, a trecut prin cameră. Și dacă ar fi trecut așa cum era așteptată și dorită de o inimă adevărat democratică, ea ar trebui salutată ca un mare eveniment în viața economică și politică a României. Cu toate acestea ea, așa cum a ieșit, deschide drumuri noi pentru gospodăria țărănimii și tinde să ajute elementelor muncitoare ca să-și creeze o situație independentă întemeiată pe pământ.

Se înțelege că pentru viitorul țării e mult mai bine să se îmbucătățească prin Casa rurală și să se împartă la săteni toate moșiile, decât să treacă în mâna trusturilor de arendași sau chiar în seama unor esploatări neomenoase.

Sunt în această lege unele clauze prea »conservatoare«, cari n'au putut fi cu nici un chip înlăturate. Nu s'au putut cu nici un chip stoarce pentru fiecare cap de familie mai mult de 5 ht., iar pentru învățători și preoți nu mai mult de 2 ht. (!) — și asta sub cuvânt că ambii, prin prea multă ocupație agricolă, ar putea fi înstrăinați de nevoile școalei și bisericei.

*

Poate încă și mai ciuntită va ieși *legea pentru monopolizarea vânzării băuturilor spirtuoase*. Prin această lege nu se tinde în destul la împuținarea cârciumelor și la împedecarea falsificărilor, ci mai mult pare a se crea un nou venit pentru stat.

Și asta e cu atât mai de regretat cu cât e pricinuită de concesii făcute în fața mișcării de protestare a cârciumarilor, cari se vede, sunt încă un factor electoral important.

...O reformă asupra căreia interesele politicei de partid ar putea avea o mare și dăunătoare influență e *reforma administrației*, care se ridică la însemnătatea tuturor celorlalte, întrucât fără ea celelalte nu-și pot da roadele — cu alte cuvinte fără o administrație cinstită nu se poate aplica nici legea tocmelilor agricole, nu se pot crea imașuri, nu poate să lucreze *Casa rurală*, nu se poate aplica nici Monopolul vânzării băuturilor spirtoase. Ea este deci cheia tuturor celorlalte reforme — și camera și mai cu seamă d-l I. Brătianu, ministrul de interne care propune proiectul, are prilejul de a da țării o reformă care s'o scape de multe păcate din trecut. Și ar

trebui să se grăbească a da o reformă mai desăvârşită şi mai largă că dacă nu va veni mai târziu d-l Carp poate cu una în spirit mai modern şi mai autonom.

*

De câtăva vreme dă reprezentaţii la *Teatrul Naţional* vestita tragediană *Suzanne Després*, împreună cu o aleasă trupă franceză — şi totdeauna în faţa unui public număros, care aleargă pe întrecute să admire talentul acestei celebre artiste.

Luni seara s'a deschis şi stagiunea *operei române* sub conducerea maestrului *C. Grigoriu*, care se spune, a produs mai mult decât se aştepta dela talentele neîncercate încă, pe cari le avem.

Prima reprezentaţie a fost *„O miie şi una de nopţi“*.

*

Administraţia *comunei Bucureşti*, în fruntea căreia stă d-l Vintilă *Brăteanu*, îşi dă multă silinţă de a fi la înălţimea cerinţelor timpului de faţă. Sunt atâtea măsuri bune luate în timpul din urmă, ca aceea pentru fabricarea în condiţii de igienă şi curăţenie a pânii, pentru tăiatul şi transportul cărnii dela abator. Inainte tăierea se făcea noaptea, iar carnea se transporta în pieţe, în căruţe murdare, deschise expuse prafului de pe drum. Astăzi e transportată în camioane acoperite şi igienice, anume făcute.

Intre altele primăria, care are între consilierii săi bărbaţi de toate specialităţile, vrea să instituiască şi un serviciu al asistenţei publice.

In acest scop a cerut statutele şi darea de seamă asupra activităţii din ultimul an, dela toate societăţile de binefacere din Capitală.

*

D-l P. P. *Carp* şeful partidului vechiu conservator, a dat comunei Ţibăneşti pământul cuvenit pentru păşuni pe jumătate din preţul fixat pentru acea regiune.

E frumoasă pilda ce o dă acest distins om politic şi bun patriot — şi de bunăseamă se vor mai găsi măcar din rândurile boerimei de odinioară, inimi aşa de generoase.

r.

Linia Dunăre-Adriatica.

(Convorbire cu primul-ministru Pasici).

Un redactor al »Viitorului« din Bucureşti a avut o convorbire cu primul ministru al Serbiei, Pasici, vrând să afle amănunte asupra nouei linii. Extragem din darea de samă publicată în amintita foaie pasagele mai esenţiale. *Pasici* a răspuns la diferitele întrebări ale trimisului foaiei bucureştene următoarele:

Linia Dunăre-Adriatica nu prezintă decât un caracter exclusiv economic. Graţie ei, produsele unei bune părţi din teritorul nostru şi cel turcesc se vor scurge la mare, punându-se în vedere nişte bogăţii ce actualmente se pierd fără nici un folos.

Cercurile conducătoare turceşti au înţeles aşa de bine lucrul acesta, încât au dat cel mai eficace concurs comisiunei de ingineri, cari au întocmit planurile, stabilind traseul pe teren şi calculând devizele necesare.

Dacă pentru D-v. Românii, şi mai ales pentru noi Sârbii, linia Dunăre-Adriatica prezintă cel mai mare interes economic, pentru imperiul otoman, proiectul acesta, în afară de foloasele economice, mai prezintă şi unele de natură militară, fiindcă îi înlesneşte posibilitatea concentrărei de trupe la Kossova, punct ce poate fi considerat ca cheia Balcanilor.

Validitarea proiectului este chestiune de câteva luni, sau poate numai de câteva săptămâni, fiindcă totul este tranşat, totul definitiv stabilit, planurile şi devizele întocmite şi capitalul necesar deja găsit. E mai mult ca probabil, că lucrările vor începe chiar primăvara aceasta şi cel mult în doi-trei ani vor fi terminate, în complexul lor, fiindcă totul este definitiv tranşat.

Cele 80 milioane vor fi procurate de un consorţiu de capitalişti francezi, cari vor construi şi exploata linia, aşa că chestiunea bănească nu mai e o piedecă. Cred însă, că pe lângă capitalurile franceze vor participa în oare-care măsură şi capitaluri englezeşti, ruseşti şi italieneşti.

Noi Sârbii, le dăm în exploatare porţiunea de linie deja executată dela Prahova-Radujevatz la Kneajevatz şi Niş. Societatea concesionară depune un capital de 80 milioane pentru executarea restului de traseu şi exploatarea liniei. Ei bine, noi — adecă statul sârb — garantăm consorţiului un procent anumit acţionarilor, pentru capitalul întrebuinţat în cazul puţin probabil că exploatarea nu va fi destul de rentabilă.

Din partea sa, guvernul otoman garantează societăţii cea mai deplină siguranţă în ceeace priveşte construirea şi exploatarea liniei pe teritorul său...

— Ar rămâne atunci Excelenţă, cestiunea construirei podului peste Dunăre, ce va lega noul transbalcanic cu liniile româneşti şi prin ele, Rusia cu marea Adriatică....

— Aceasta, răspunse Pasici, e o chestiune ce depinde aproape exclusiv de guvernul d-voastră. Există o convenţie mai veche între Serbia şi România pentru crearea unui pod de juncţiune între liniile noastre şi ale voastre, la Cladova-Severin. De atunci, lucrările au luat altă faţă şi în calitate de ministru al externelor, am făcut demersuri pe lângă guvernul d-v., spre a se schimba punctul de juncţiune de la Cladova-Severin la Prahova Radujevatz-Gruia. Mi s'a răspuns că situaţia financiară nu permite României să construiască o nouă porţiune de cale ferată, reclamată prin schimbarea aşezării podului.

E treaba D-v., când veţi crede că aveţi nevoie să faceţi o legătură directă cu Adriatica, o să faceţi linia ce ne lipseşte. Noi suntem gata ori când să plătim partea ce ni se cuvine nouă pentru acest pod«.

*

Avantajele, pe cari le-ar avea ţara românească, — a urmat d. Pasici — prin legătura aceasta, sunt aşa de evidente că nici nu mai e nevoie să le releve cineva.

Prin realizarea liniei Dunăre-Adriaca, şi legarea ei cu reţeaua D-v. de drum de fier, D-v. Românii câştigaţi de-odată o eşire la două mări, din cari mai ales cea Adriatică, trebue să vă atragă privirile, fiindcă vă scurtează drumul liber către Occidentul latin.

Cu trenuri accelerate, dinstanţa dintre Craiova-Adriatica sau Craiova-Salonic, va fi făcută între 12 şi 15 ore! Vă daţi D-v. samă de ce va să zică asta?

Dar chiar înainte de terminarea completă a liniei Dunăre-Adriatica, D-v. Românii trebue să ne mulţumiţi că, după câte-va luni când va fi sfârşită bucata de traseu Kneajevatz-Niş, veţi putea merge merge dela Gruia la Salonic în 12 oare!

*

Fiindcă distinsul meu interlocutor îmi arătase atâta bunăvoinţă, am ţinut să-l mai întreb, care este părerea sa despre convenţia ce Serbia a încheiat'o cu Austro-Ungaria.

— Am obţinut, îmi răspunse, dela puternica noastră vecină, tot ceeace se putea obţine, şi fără ca ceeace ni s'a acordat să fie strălucit, este totuşi mulţumitor; putem trăi acum în pace, fiindcă limita ce ni s'a dat ne lasă posibilitatea să respirăm.

Delegaţiunile austro-ungare.

In şedinţa de Mercuri a delegaţiunei austriace, comisiunea armatei a respins cu 6 voturi contra 5, propunerea de a mări solda ofiţerilor şi a soldaţilor.

In şedinta comună a delegaţiunilor, a fost adoptată cu 6 voturi contra 5, rezoluţia delegatului Stuergkh declarând, că delegaţiunea austriacă nu ia la cunoştinţă răspunsul delegaţiunei ungare şi învită guvernul comun să ceară creditele necesare pentru mărirea soldei ofiţerilor şi a soldaţilor, cu începere dela 1 Ianuarie 1908, în cadrul budgetului ordinar comun.

In decursul desbaterei, ministrul-preşedinte s'a exprimat în favoarea rezoluţiunei Stuergkh şi a declarat, *că nici o negociaţie n'a avut loc între cele două guverne asupra cestiunilor militare.*

Când a luat asupra sa preşedinţia cabinetului, a primit garanţii, că nici o decizioune asupra afacerilor comune nu va fi luată decât după ce guvernul austriac va avea deplină ocaziune să apere în mod eficace interesele austriace. Ministrul-preşedinte a terminat zicând că va şti să'şi facă datoria deplină.

Ministrul de războiu a declarat, că va insista din nou spre a obţine mărirea soldei cerută, şi că creditele vor fi cerute cu începere dela 1 Ianuarie 1908.

Inainte de a trece la ordinea zilei, delegatul ungar Rakowsky a făcut amintire de campania dusă de pressa organizată în contra cancelarului d'Aehrenthal în privinţa iradelei privitoare la calea ferată din Sanjak; el exprimă cancelarului sentimentele sale de recunoştinţă pentru că a intrat pe calea activă în politica economică.

Oratorul declară că ministrul englez a tratat chestiunea cu o mare abilitate, dar din discursul lui reiese, că a căutat să facă suspectă, în ochii Puterilor, monarchia austro-ungară, care ar face manoperi neleale, pe când lealitatea exagerată este caracteristica diplomaţiei noastre.

Oratorul conchide, că are încredere în energia cancelarului şi că cu toate criticile pressei şi îndoelile ministrului englez, bar. Aerenthal va apuca înainte calea aprobată de naţiunea ungară.

ŞTIRILE ZILEI.

— 22 Februarie v.

La convenirea familiară, care se aranjează mâne, Sâmbătă seara, sub auspiciile casinei române din loc, în hotelul »Europa«, se învită din nou pe această cale toţi membrii şi binevoitorii casinei române din Braşov. Inceputul convenirei la orele 8 seara.

Reprezentaţia teatrală, care era să aibă loc cu concursul d-nei şi d-lui Z Bârsan, Marţia viitoare, *s'a amânat* din cauze neprevăzute pe mai târziu.

Vizitele monarhilor. Se vesteşte din isvor sigur că împăratul Wilhelm va avea o întâlnire cu regele Italiei Victor Emanuel. Ziua întâlnirei nu e hotărâtă. Tot din acest isvor reţinem, că împăratul Wilhelm la întoarcerea sa din Corfu, va veni la Viena ori Triest, spre a vizita pe Maj. Sa Monarhul nostru Francisc Iosif. In cercurile diplomatice din Roma s'a lăţit ştirea, că regele Italiei va avea o întrevedere cu regele Eduard al Angliei în Sicilia. Cu ocasia acestei întrevederi, va veni în discuţie situaţiunea din Macedonia.

Lansarea monitorului »Kogălniceanu«. Din Bucureşti se anunţă: Ultimul monitor ce ni mai rămăsese de montat, »Mihail Kogălniceanu«, a fost lansat Miercuri dimineaţa. Solemnitatea s'a desfăşurat în prezenţa tuturor ofiţerilor de marină şi a unui numeros public. După lansare, dl colonel Bălescu a pronunţat o cuvântare, mulţumind, în numele ministrului de răsboiu, institutului technic Triestin, în şantierele căruia s'au executat cele 12 vase româneşti de războiu. Drept răsplată a muncei, dl colonel Bălescu a distribuit d-lor inginer-şef Napoli, şefül montor Molitor, ing. Popovici şi altor 2 funcţionari diferite insemne onorifice.

300 anarhişti arestaţi în Chicago. »Daily News« spune, că la Chicago s'a hotărât să se expulzeze toţi anarchiştii şi să se modifice politica de indulgenţă, urmată până acum faţă de ei. 300 anarchişti au fost arestaţi.

Starea sămănăturilor în România. La ministerul român al domeniilor s'au primit, mai din toată ţara, ştiri foarte bune cu privire la semănături.

Ciocnire de trenuri. Din Sucnednew (Polonia rusă) se anunţă, că pe calea ferată a Vistulei, s'a produs o ciocnire între un tren de călători cu o locomotivă. Cinci persoane au fost ucise. Sunt 30 de răniţi. Locomotivele şi câteva vagoane au fost sfărâmate.

Redactorul revistei »Familia Română«, dl Lucian *Bolcaş*, ne roagă să dăm loc următoarei declaraţiuni: *»Onorată redacţiune!* Vă rog, să anunţaţi în preţuitul d-voastră ziar, că începând din 17 Februarie am încetat de a face parte din redacţia ziarelor »Lupta« şi »Poporul Român«. Permiteţi-mi să rog pe această cale şi pe domnii dela »Lupta« şi »Poporul Român« să binevoiască a înregistra şi domniile lor, această împrejurare. Imi pare că e corect şi necesar pentru orientarea cetitorilor lor, ca numitele ziare să dea avizul, ce li cer şi peste tot nu înţeleg ce gând sau ce interes ar putea avea, să umble cu tăinuiri«.

Edison greu bolnav. O tristă ştire soseşte dela New-York. Edison e foarte greu bolnav. Marele inventator sufere de o tumoară la urechiă. El a fost de curând operat, dar fără rezultatul aşteptat. Atunci s'a procedat la o a doua operaţiune. Aceasta pare a fi reuşit, dar a provocat o stare de slăbiciune, ilustrului bolnav, aşa de mare, încât e temere că nu va putea să scape din criză, pe care o agravează etatea sa. Să sperăm însă că ştirile acestea sunt esagerate. Moartea lui Edison ar fi pentru humanitate o pierdere cu atât mai simţitoare, cu cât creerul său minunat n'a dat pe faţă toate secretele sale.

Copilul, care fusese călcat de automobilul princiar este pe deplin restabilit. Eri când a venit Principesa Maria să se intereseze de starea lui, el i-a eşit înainte.

Odiseia unei fete din Turcia. Din Constantinopole se anunţă, că pe vaporul »Osmanie« al companiei engleze »Khedivial Mail Linis« s'a întâmplat o scenă curioasă. O fată turcă anume Saadat, a fugit acuma câtva timp din casa părintească şi s'a refugiat în Atena. Acolo ea a trecut la creştinism, după îndemnul unui preot grec şi s'a botezat în religia greco orientală. Ea îşi câştigă hrana lucrând obiecte de cusătorie Tatăl fetei, turc mahomedan, care se stabilise la Smirna, cercetând de urmele fetei, află despre prezenţa ei în Atena şi ceru consulatului turcesc din Atena, să intervină pentru a i se reduce fiica. Cu toată opunerea ei, ea fu îmbarcată pe vaporul »Osmania« şi adusă la Smyrna. Ajunsă aci ea a refuzat să se dea jos de pe vaporul englezesc, pentru a se întoarce în casa părintească. Tatăl ei veni pe vapor şi ea a refuzat să-l urmeze, spunând, ca era maltratată de el şi se hotăra să se reîntoarcă cu acelaş vapor spre Constantinopol, pentru a pleca apoi în Alexandria. După plecarea vaporului, tatăl fetei telegrafiă autorităţilor din Constantinopole, să silească fata să se întoarcă acasă. După multă gândire, autorităţile au hotărît predarea fetei în mâinile tatălui ei, ea nefiind încă majorenă. O scenă mişcătoare a avut loc atunci pe vapor. Fata nu voia cu nici un chip să plece şi pasagerii îi ţinură parte. Trebuiră însă să recunoască că dreptatea era de partea autorităţilor turceşti. Fata fu luată cu forţa şi va fi predată tatălui ei.

Concert. Luni în 9 Martie n. va da un concert în sala Redutei, d-şoara *Irene de Brennerberg*, cunoscuta şi mult apreciata violonistă, cu concursul d-lui director de muzică Rudolf *Lassel*. Programul concertului este următorul: 1. W. A. Mozart: Concert pe vioară. Allegro aperto — Adagio — Tempo di menuetto — Allegro. 2. a) Schubert-Wilhelmj: Ave Maria b) L. van Beethoven: Romanţă op. 50. 3. C. Saint-Saëns: Introduction şi Rondo capriccioso. 4. A. László: Melodii maghiare.

Petrecerea pompierilor din Braşov, aranjată Sâmbătă trecută, a avut, după cum ni se comunică, un succes foarte frumos. Programul bogat, executat în mod cum nu se poate mai bine, a distras în măsură mare publicul numeros. Intre cei prezenţi s'a remarcat primarul Hiemesch, în fruntea cu mai mulţi funcţionari ai oraşului. Petrecerea a durat până în zorile zilei.

Berea şi spirtul în România. Producţiunea celor 12 fabrici de bere din ţară, pe luna Dec. 1907 a fost de 1.101.515 litri, iar consumaţiunea pe aceiaşi lună a fost de 1.087.304 litri. Fabricile din judeţul Ilfov au produs 816.475 litri. Cantitatea de spirt produs în Decemvrie 1907 dela 25 fabrici din 32 existente, a fost de 612.700 litri. S'a produs 89.870 litri spirt denaturat.

Şcoala de arte frumoase din România. Consiliul permanent al instrucţiunei, prezidat de ministrul Haret, a hotărât, ca şcoala de beleарte din Bucureşti, să aibe pe viitor trei secţiuni: una preparatoare, a doua comună şi a treia de specializare: sculptură, pictură şi decorative. Se va ţine în curând în această chestiune un nou consiliu.

Inchiderea şcoalelor polono-lituaniene. Guvernul rusesc a ordonat închiderea tuturor şcoalelor polono-lituaniene ale asociaţiunei culturale »Oscojata« din Wilna, Kowno şi alte provincii litua iene. Lituanienii-polonofili resimt foarte mult efectele acestui decret.

Decorat. Fostul inspector suprem reg. ung. şi director de şcoale, Elischer József, consilier regesc, a fost decorat cu ordinul »Coroanei de fer« cl. III-a din incidentul trecerii sale la pensie.

Procesul Slovacilor din Cernova. Din Rosenberg se comunică că alaltăeri s'a terminat ascultarea acuzaţilor Aproape toţi acuzaţii au declarat, că gendarmii au descărcat armele asupra mulţimei fără a fi avut motive. Interesantă a fost depoziţiunea acuzatului Holota, care a depus, că gendarmii au puşcat mai de multeori asupra mulţimei, care se afla în plină retragere. Preşedintele tribunalului l'a întrerupt pe acuzat, apostrofându-l, că »minte« şi că nu poate »suferi« astfel de depoziţii

Biserica română din Sofia. Ziarul clerical »Vaterland« din Viena, scrie următoarele despre biserica română din Sofia: »Această biserică e gata de mai bine de un an şi totuşi n'a fost încă sfinţită. Iată de ce: Guvernul român consideră Bulgaria ca un principal vasal al Turciei. Aşa fiind, patriarhatul dela Constantinopol este şeful bisericei din Bulgaria, aşa că România trebuia să ceară încuviinţarea acestuia. Dar Bulgaria se ştie că s'a despărţit de patriarhatul grec, exarchul fiind acum capul bisericei. România neputând a se amesteca în acest conflict, nu se poate adresa nici unuia, nici celuilalt, aşa că biserica română

din Sofia — singura din toată Bulgaria — va mai sta mult timp nesfinţită«.

Inundări în Ungaria. In mai multe ţinuturi din Ungaria sau revărsat apele în urma ploilor, aşa că mai ales în ţara de jos (Alföld) sămănăturile sunt parte ameninţate. Din Dobriţin se vesteşte că împrejurimile dela Nagy-Udvar şi pusta de Hortobagy au fost inundate. Sămănăturile de iarnă sunt nimicite. Din Oradea-mare se anunţă că în pădurea erarială dela Dobreşti, valea Vida s'a umflat aşa de tare în urma ploilor încât linia căii ferate industriale a societaţei de var hidraulic din Bihor a fost distrusă de apă într'o estindere de doi chilometri. Intreprinderea a trebuit să înceteze cu lucrările şi 800 de muncitori au fost concediaţi. Şi Crişul negru s'a umflat tare şi e temere de mari inundări. Imprejurimea dela Salonta-mare e deja subsăpată de apă.

Primirea elevilor în institutul surdo-muţilor din Timişoara. Inspecţiunea institutului subvenţionat de stat al surdo-muţilor din Timişoara la finea lunei Iunie a. c., va primi elevi pe anul şcolastic viitor. In institut se primesc numai prunci în etate de 7—10 ani, cari locuesc în comitatul Timiş, Caraş-Severin sau în Toroutal. In clasele superioare se primesc şi elevi cari nu sunt muţi din naştere. Primirea în şcoala surdo-muţilor o cer părinţii dela inspecţiunea institutului, dar petiţiunea să fie trimisă la direcţiunea institutului. La petiţiune să se alăture următoarele documente: *a)* cartea de botez, *b)* atestat dela medic, în care se arată cauza asurzirei; *c)* testimoniu de vaccinare, *d)* testimoniu dela comună, în care se arată starea materială a părinţilor; în caz că acest testimoniu e de paupertate petiţiunea e scutită de timbru; *e)* acei părinţi, a căror stare materială le permite a plăti pentru susţinerea pruncului în şcoală, sunt datori a alătura la petiţiune o declaraţiune, în care se deobligă că vor plăti regulat ratele prescrise. Tipăriturile de lipsă pentru punctele *b)* şi *d)* se capătă gratis la direcţiunea şcoalei. Copiii ai căror părinţi plătesc la an câte 200 coroane, sau cel puţin 100 coroane, vor fi preferiţi. De elevii fără avere se va îngriji institutul. Părintele însă e îndatorat să arate cu documente, că nu poate plăti. Didactrul pe an e 40 de coroane Părinţii fără nici o avere vor fi scutiţi şi de această sumă mică. Taxa pentru susţinere se plăteşte în rate lunare, didactrul însă în două rate. De haine părinţii sunt îndatorati a se îngriji. Terminul de concurs e 15 Iunie a. c.

Un culegător-tipograf român, harnic, poate afla imediat condiţiune în tipografia noastră. Salar după tarif.

Aniversarea de 74 ani a lui Heckel.

Precum aflăm dintr'un ziar, în 16 c. st. n. serbează Dr. Ernest Heckel, profesor la universitatea din Iena, aniversarea de 74 ani a vieţii sale.

Dr. Ern. Heckel este unul dintre cei mai capabili şi îndrăsneţi sectatori ai renumitului naturalist Darwin, carele la începutul secolului al 19-lea prin scrierile sale variate, între care remarcăm »Originea speciilor« şi »Descendenţa omului« a stârnit o adevărată revoluţiune între naturalişti chiar, abstracţie făcând dela revolta provocată între filosofi de toate categoriile — apoi preoţimea care, cum îi şi este chemarea, indignată că i-se subminează terenul, a dat al armă în toată lumea, odată chiar pare-mi-se şi la noi nu un preot, ci un laic se văzuse îndemnat a semnala pericolul ameninţător. Cu toate aceste ghiaţa s'a spart de mult şi azi e cestiunea ,numai care vor învinge: — aderenţii convinşi ai teoriilor lui Darwin sau partida contrară, care se cearcă a combate teoria în principiu şi aceştia sunt naturalişti renumiţi.

Dar să ne întoarcem la Heckel, distinsul profesor dela Universitatea din Iena. Nu permite spaţiul dar nici timpul nu e oportun a da amănunte asupra muncei continue şi consecvente a acestui leader al naturaliştilor din aceeaşi şcoală darwiniană, ci notez de astă-dată ca opurile lui mai recente: »Cele şapte enigme ale lumei« şi »Monismul« cari au sguduit din amorţeală nu numai pe adversarii teoriilor lui (filosofi spiritualişti, aderenţi ai şcoalei lui Kant, pe foarte mulţi profesori de teologie şi încă chiar protestanţi), ci şi pe cei ce au mers în principiu alăturea cu el, cum a fost un Duboy Raimond, psichologul Wundt, pe psichologul şi pedagogul de renume Paulsohn din Berlin. Şcolarii lui Heckel şi multă lume cultă germană va sărbători pe ilustrul profesor din Iena, cum ştiu Nemţii să sărbătorească pe somităţile lor de ştiinţă şi arte, dar în concertul entuziasmului este o notă discordantă de mare însemnătate, ca semn al timpului. Lumea oficială, fie aceasta a savanţilor sau a cercurilor înalte politice până sus la tronul puternicului imperiu, cum până acum trecea cu tăcere peste isbânzile lui Heckel — azi, ne spune o foaie germană că Heckel e luat la Index!

Cetitorul.

Spicuiri.

Puterea inteligenţei omeneşti.

Intrebarea dacă puterea inteligenţei omeneşti este în progres, în regres, sau stă pe loc, întrebarea la care atâţi oameni de ştiinţă şi-au dat răspunsurile lor îndoelnice, şi-o pune şi un om de ştiinţă francez, *Alfred Wallace.* Acesta, în lucrarea sa asupra evoluţiunii omenirei, contestă ori-ce progres pe care civilizaţia l'ar da pentru puterea minţii omeneşti. Istoria, spune autorul, o dovedeşte aceasta, iar argumentul privitor la mentalitatea sălbaticilor e fără temeiŭ. Cu cât îi studiăm mai mult (pe sălbatici) cu atât ne convingem, că ei ca şi noi luând de pildă chiar pe Australienii, au în viaţa lor socială, în caracterul şi în limba lor, dovezi de aceleaşi facultăţi ca şi popoarele cele mai civilizate. N'au filosofi şi moralişti, dar e constatat, că procentul idioţiei şi al nebuniei e mai ridicat la noi decât la ei.

Totuşi autorul admite pentru viitor un oare-care progres, pe care ar trebui să-l promoveze o educaţiune aleasă şi prin păstrarea ori-căror reguli de reproducţiune, ca şi la celelalte animale, pe cari omul în superioritatea lui le selecţionează şi stăpâneşte.

Activitatea intelectuală la Poloni.

Se înţelege, că persecuţiile pe cari acest popor cu o cultură a lui veche, le îndură din partea Ruşilor sau Nemţilor, sunt un imbold spre progres pe toate terenele. Literatura şi chiar ştiinţa poloneză n'au fost niciodată atât de înfloritoare ca în timpii din urmă.

Ca şi poporul român, Polonii sunt uniţi prin limbă, dar sunt superiori prin cultura lor. Din mijlocul lor sau ridicat oameni de ştiinţă şi artişti cu-o reputaţie universală. De-o tot atât de mare energie a fost ajutat poporul polon pentru a se ridica atât de mult economiceşte cu deosebire in Polonia germană, unde o încercare nelegală a guvernului prusian se frânge acum de starea lui materială înfloritoare.

M.

ULTIME ŞTIRI.

Budapesta, 6 Martie. Anul trecut a apărut în „Tribuna" din Arad, un articol care descria persecuţiile la care sunt supuşi Românii din comitatul Bihorului, pomenind în acelaşi timp şi de măcelul din Pănade. Responsabilitatea acestui articol şi-o luase d-rul Dumitru Lascu, căruia intentându-i-se proces de presă, curtea cu juri din Oradea-mare l'a condamnat pentru „agitaţii contra naţionalităţii", la 6 luni închisoare şi 500 coroane amendă. *Curia a confirmat pedeapsa.*

Bucureşti, 6 Martie. In şedinţa de eri a camerei, s'a votat în total legea monopolului cârciumelor, cu 80 voturi contra 7. Dep. *Iorga* a interpelat în chestia reprezentărilor şi a închirierii Teatrului Naţional trupelor străine

Triest, 6 Martie. — Elevii slovaci şi croaţi ai şcoalei normale din Capo d'Istria, au declarat greva, cerând întrebuinţarea limbei materne, în predarea materiilor. Azi au făcut şi studenţii italieni aceleaşi cereri. Au avut loc şi demonstraţii.

München, 6 Martie Eri la amiazi un necunoscut s'a sinucis într'un mod groaznic. El a sărit din turnul bisericei Sf. Petru. Din turn, el a căzut pe acoperişul unei case şi de acolo pe pavajul străzei. Cadavrul său mutilat într'un mod îngrozitor a fost de nerecunoscut. Identitatea lui n'a putut fi stabilită.

Londra, 6 Martie. Un incendiu a isbucnit în minele dela Hamstead, lângă Birmingham. 22 lucrători au pierit.

Lisabona, 6 Martie. In Portugalia se svoneşte că regele Manuel se va căsători cu mica fiică a împăratului Germaniei, principesa Victoria. Impăratul Wilhelm va visita în curând pe regele Manuel la Lisabona.

New-York. 6 Martie. Asupra *groaznicei catastrofe*, care a avut loc la o *şcoala din Cleveland*, s'au mai aflat următoarele amănunte: In şcoală se găseau în momentul isbucnirei focului 310 copii în etate de 8—12 ani. Focul a isbucnit în parterul clădirii. Copiii se repeziră ca nebuni la eşire şi câteva secunde după aceia se auziră plânsete şi strigăte de ajutor. Profesorii se căzniră să facă ordine, dar munca lor fu zadarnică. Poarta cea mare a şcoalei, la care copii alergară, era încuiată şi a fost nevoe să fie spartă. Scene groaznice avură loc. O profesoară, care voia să iasă, fu strivită şi omorâtă. Mulţi alţii fură ucişi în acelaşi mod. Unii copii, care se aflau în etajele de sus, au sărit de pe fereastră şi s'au ales cu răni grave. Puţin timp după aceasta etajul I. s'a surpat cu un sgomot asurzitor. Etajul al II-lea se prăbuşi şi el îngropând sub ruine 150 de copii. La orele 3 şcoala a fost complect distrusă.

Un bărbat se repezi în etajul al III-lea şi reuşi să salveze 18 copii. El căzu după aceia fără cunoştinţă şi muri puţin în urmă din cauza rănilor şi arsurilor. Unii părinţi îşi văzură copiii murind fără a le putea da un ajutor. Un om îşi apucă fica de mână şi voi să o scoată din mulţimea, care devenise compactă ca un zid în poartă. Nenorocitul părinte întrebuinţă o astfel de forţă în disperarea lui, că smulse cu totul mâna fetei. Văzându-se cu mâna fiicei sale în mână, el fu apucat de un acces de nebunie. Până acum s'au scos de sub ruine 146 de cadavre. Multe sunt de nerecunoscut.

Bibliografie.

»Convorbiri Literare«. Director: *S. Mehedinţi.* A apărut Nr. 2 pe Februarie 1908, cu următorul ales şi bogat cuprins:

D. C. Ollănescu-Ascanio: Scrisoare din Atena. — *P. Cerna*: Torquato către Leonora (versuri). — *G. Vâlsan*: Astăzi îi spun... (novelă). — *P. P. Negulescu*: Din istoria filosofiei. — *A. Naum*: Umbrei lui Virgiliu (versuri). — *C. A. Garoflid*: Problema agrară şi deslegarea ei — *Z. C.*: Epigramă. — *A. K.*: Mişcarea istorică a Românilor din Ardeal şi ţara Ungurească în 1907. — *G. C. Georgian*: Din pribegie (versuri).—*S. Mehedinţi*: Scriitori şi Mecenaţi. — *** Cronica literară şi ştiinţifică: Fapte, recensii, reviste. — *Al. Tzigara-Samurcaş*: Cronica artistică: »Album Moldo-Valaque«. — *C Hiotu*: Cronica politică: Aplicarea Legii învoelilor agricole. — *I. Bogdan*: Cronica Şcolară: Libertatea studiilor în facultăţi. —*I. Răducanu*: Cronica economică: Priviri sumare asupra Băncilor populare.— *G. C.*: Dela Academia Română: Archiva unei Case de negoţ.— *Tăut*: Dela Românii de peste hotar: Invăţământul religiunii la pedagogic (Cernăuţi). — *Al. Dem.*: Românii în Berlin. — *Iacob Negruzzi*: Necrolog: D. C. Ollănescu. — »Bibliografie«: Mai multe ilustraţiuni.

Preţul abonamentului pentru Austro-Ungaria, 12 coroane pe an. A se adresa: »Institutului de arte grafice Carol Göbl S-sor I. St. Rasidescu, Bucuresti, strada Doamnei Nr. 16.

— »Vatra Şcolară«. Revistă pedagogică. Redactor: *Dr. Petru Şpan.* Cuprinsul n-rului 10, (ultimul din anul I) Decemvrie 1907: *Dr. Petru Şpan*: La despărţire. — *Dr. Petre Şpan*: Aplicarea intuiţiei la obiectele istorice.— *C. Popa*: Socotirea intereselor, lecţiune practică. — *I. L.*: O pagină din trecutul şcoalelor noastre.— *N. Bembea*: Monografia şcoalei elementare gr.-or. române din Banpotoc. — Dări de seamă. — Informaţiuni. — Bibliografie.

Administraţia: Sibiiu, strada Măcelarilor Nr. 30. Abonamentul pe un an este 6 coroane, in Patrie şi 8 coroane în străinătate. Preţul unui exemplar 60 fileri.

Din cauza grevei lucrătorilor tipografi acest număr din »Vatra Şcolară« a eşit cu întârziere de aproape 3 luni.

— **»Familia Română«.** Apare la sfârşitul acestei săptămâni cu un conţinut mult mai bogat decât cum a fost N-rul 1. Un articol amănuntit despre moda de primăvară cu ilustraţii, va face bucurie damelor.

Abonamentul 10 cor. pe un an. Redacţia şi administraţia: Budapesta V., strada Csáky Nr. 23.

»Cea din urmă zi a unui condamnat« de Victor Hugo »Biblioteca pentru toţi« No. 313, preţul 30 bani.

Nu este chestiune, care să pasioneze mai mult opinia publică şi să fi născut mai multe discuţii ca acea a pedepsei cu moarte.

Această chestiune n'a putut să lase indiferent pe genialul poet *Victor Hugo*, care a luptat cu convingere şi mult avânt pentru drepturile omului. El a protestat din toate puterile în contra celei mai barbare pedepse şi o consecinţa a acestui protest este şi povestirea: **»Cea din urmă zi a unui condamnat«.**

Victor Hugo, cu o putere proprie numai geniului său, ne face să azistăm ceas cu ceas, minută cu minută la agonia înceată şi groaznică a unui osândit la moarte. Vedem suferinţele lui, tualeta lui ulţimă, mersul lui la eşafod şi ni se umple sufletu de revoltă, durere şi spaimă. S'ar părea că înşăşi noi asistăm la execuţie.

Această carte prezintă un viu interes pentru ori şi cine.

De vânzare la Librăria A. Mureşianu, Braşov.

Diverse.

Pedepsirea accidentelor de automobile. Automobilele au devenit o plagă pentru muritorii, cari preferă să umble pe străzi ca nişte simpli pietoni. In Franţa numărul accidentelor devenind extraordinar de mare, s'a format o ligă atât pentru înfrânarea iuţelei vertiginoase a automobiliştilor, cât şi pentru pedepsirea acelora, cari după-ce au provocat accidente mai mult sau mai puţin grave, o iau la fugă şi rămân necunoscuţi.

In contra acestora camera franceză a adus în şedinţa dela 23 Februarie o lege de cuprinsul următor: Ori care conducător de ori-ce vehicul, ştiind că a pricinuit un accident şi nu s'a oprit ci a căutat să scape de responsabilitatea penală sau civilă ce-i incumbă, va fi pedepsit dela 6 zile până la 2 luni şi dela 16 franci până la 100 franci, fără prejudiciul pedepsii contra crimelor şi delictelor ce se vor conexa cu încercarea lui de fugă.

Canalurile planetei Mars. Un celebru profesor american Loevol, a putut stabili prin lungi studii spectroscopice că în atmosfera planetei Martie sunt vapori de apă. Până acum principala piedecă pentru acceptarea teoriei canalelor lui Martie era presupusa lipsă de vapori. Descoperirea de azi confirmă existenţa acestor canaluri

---

Poşta Redacţiei.

C. L. în Z. Se va publica în unul din numerii viitori.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.

Redactor respons.: Victor Branisce.

„UNIREA“,

cassă de economii, societate pe acţii, în Váad.

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „UNIREA“, societate pe acţii în Váad, se învită prin aceasta la

a VIII-a adunare generală ordinară,

care se va ţinea în **Váad la 26 Martie 1908 st. n. la 10 oare a. m.** în localul institutului.

Obiectele puse la ordinea zilei vor fi:

1. Alegerea a 3 membri verificatori, pentru verificarea protocolului adunării generale.
2. Raportul direcţiunei şi a comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1907.
3. Prezentarea bilanţului încheiat cu finea anului 1907.
4. Decidere asupra distribuiri profitului curat.
5. Duplicarea capitalului social, conform §-lui 30 din statute.
6. Modificarea statutelor.

Acei domni acţionari, cari nu pot lua parte în persoană la adunarea generală ordinară, au dreptul în sensul §. 45 din statute, a plenipotenţia pe un alt membru în scris, având a produce plenipotenţia înainte de începerea pertractării obiectelor statorite mai sus.

Váad, în 28 Februarie 1908.

Direcţiunea.

takarék és hitelintézet részvénytársaság Váadon.

Meghivó.

Az „UNIREA“ Váadi takarék és hitel intézet részvénytársaságnak **1908 évi Márczius hó 26-án d. e. 10 orakor** az intézet helyiségében megtartandó

VIII-ik rendes közgyülésre

melyre a részvényes urak tisztelettel meghivatnak.

A közgyülés tárgyai a következők:

1. Három hitelesitő tagok megválasztása.
2. Az igazgatoság és felügyelő bizottságnak évi jelentése
3. Az 1907 évi végével lezárt mérleg bemutatása.
4. A tiszta nyeremény felosztása.
5. Az alaptöke kétszerestetése az alapszabály 30 §-sa alapján.
6. Az alap szabályok modositása.

Azon tisztelt részvényesek kik nem vehetnek részt személyesen a rendes közgyülésen, joguk van az alap szabályok 45. §-sa értelmében más részvényes urat meghatalmazni a közgyülésen való képviseltetésre, mely esetben köteles az irásbeli meghatalmazást a a közgyülés megkezdése elött átszolgaltatni.

Váad, 1908 évi Február 28.án.

Az igazgatóság.

Contul Bilanţului pro 1907. — Mérleg számla 1907 évi.

ACTIVA: — VAGYON:		Cor.	fil	PASIVA: — TEHER:	Cor.	fil
Cassa în numărar — Készpénz		6718	02	Capital social — Alaptőke	20000	—
Cambii escomptate — Leszámitolt váltók .		357247	89	Fond de reservă — Tartalék alap . . .	22294	65
Imprumut pe obligaţ. — Kötvény kölcsön		51562	—	Depuneri spre fructificare — Betétek . .	335214	09
Efecte — Érték papirok		1015	—	Reescompt — Visszleszámitolás	26546	—
Anticipaţiuni — Elölegek		911	11	Deposite — Letétek	209	25
Realităţi — Ingatlanok		1216	60	Dividendă neridicată — Fel nem vett osztalék	50	—
Mobiliar — Felszerelés	103·68			Creditori — Hitelezők	611	36
10% amortisare — 10%				Interese trausitore — Átmeneti kamatók .	7191	22
törlesztés után	10·38	93	30	Profit curat — Tiszta nyeremény . . .	10455	15
Interese de escompt restante — Hátralékos váltó kamatok		3166	—			
Interese de reescompt anticipate — Viszleszámitolási átmeneti kamatok . . .		641	80			
		422571	72		422571	72

Contul Profit şi Perderi. — Nyereség és veszteség számla.

DEBIT: — TARTOZIK:		Cor.	fil	CREDIT: — KÖVETEL:	Cor.	fil
Interese: — Kamatok:				Interese de escompt — Váltó kamatok .	32716	27
la fond de reservă — a tartalék alapnak	1061 65			„ pe obligaţiuni — Kötvények kamatok	3910	59
la depuneri — betétek után . .	16512·19			„ dela efecte — Érték papirok kamatok	75	—
la reescompt — Viszleszámitolás után . . .	3357·59	20931	43	Proviziuni — Jutalékok	130	59
Dare: — Adó:						
după depuneri — betétek után	1651·22					
directă de stat egyenes . . .	1455·77					
comun. şi comit. — Községi és megyei	589·78	3696	77			
Salare — Fizetések		1150	—			
Chirie — Házbér		72	—			
Spese de birou — Iródai költségek . . .		516	72			
10% amortizare din mobiliar — 10% leirásss felszerelésből		10	38			
Profit curat — Tiszta nyeremény . . .		10455	15			
		36832	45		36832	45

Váad, în 31 Decembre 1907.

Irodion Boeriu m. p., cassar.

Tamaş Popă m. p., contabil.

Membrii Direcţiunei: — Igazgatósági tagok:

Georgiu Urs m. p., preşedinte. *Tamaş Boieriu* m. p., *George Boieriu* m. p., *Iosif Paserariu* m. p., *Iacob Boieriu* m. p., *Nicolae Milea* m. p. *Achim Boieriu* m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile bilanţului prezent, contul profitului şi perderilor, şi confrontându-le cu registrele principale ale institutului, le-am aflat în ordine şi deplină consonanţă. — Alulirott felügyelő bizottsági tagok felülvizsgálván a jelen mérleg és a nyereség és veszteség számlát összehasonlitván az intézet főkönyvekkel teljes rendben és összhangban találtuk.

Membrii comitetului de supraveghiere: — Felügyelő bizottsági tagak:

Nicolae S. Popa m. p. *George Langa* m. p. *Ion Cosgarea* m. p. *Nicolau Boieriu* m. p. *Iacob Borcea* m. p.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 6 Martie 1908.

Mesura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	20	50
„	Grâu mijlociu . . .	20	–
„	Grâu mai slab . . .	17	—
„	Grâu amestecat . .	18	—
„	Sĕcară frumósă. . .	10	—
„	Sĕcară mijlocia. . .	9	–
„	Orz frumos	8	80
„	Orz mijlociu . . .	8	—
„	Ovĕs frumos. . . .	6	40
„	Ovĕs mijlociu . . .	5	—
„	Cucuruz	10	—
„	Mălaiu (meiu) . . .	16	—
„	Mazăre.	14	—
„	Linte	26	—
„	Fasole	11	—
„	Sĕmênţă de in . . .	20	–
„	Sĕmênţă de cânepă .	16	—
„	Cartofi.	2	—
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	16
„	Carne de porc . . .	1	20
„	Carne de berbece. .	–	—
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt .	40	—
„	Sĕu de vită topit . .	62	–

Escriere de licitaţie şi oferte.

Societatea de industrie (Gewerbeverein) din Braşov **voieşte să vândă** din mână liberă casele sale aflătoare în **strada Porţii Nr. 65**, induse în cărţile funduare ale Braşovului sub Nr. 410, numerii topografici 5470 şi 5471/1 a, cari pe de o parte prin poziţia lor frumoasă şi favorabilă, pe de altă parte prin rentabilitatea lor şi prin împărţeala lor practică, sunt pentru înfiinţarea unui hotel foarte convenabile.

Amatorii de a cumpăra sunt rugaţi să înainteze ofertele lor, corăspunzătoare condiţiunilor de vânzare stabilite de către societate şi provăzute cu un vadiu de **5000 coroane, până în 14 Martie a. c. la 12 oare a. m.** în cancelaria advocatului societăţii **Dr. Oscar Tellmann**, strada Vămii Nr. 16.

Inainte de deschiderea ofertelor presentate în scris se va ţinea în aceiaşi zi la oarele 3 post meridiane în localităţile societăţii de industrie, **Bulevardul Rudolf Nr. 7**, o licitaţiune orală privitor la aceste case, cu care ocasie licitanţii sunt obligaţi înaintea licitaţiunei a depune un vadiu de 5000 coroane.

Conturile, planurile caselor ce să vând, precum şi condiţiunile de licitaţie sunt depuse în susnumita cancelarie advocaţială, unde se pot vedea.

La cerere se trimet condiţiunile de vânzare şi prin poştă.

(76,2—3.)

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.